

OLVASÓSZOLGÁLAT

Fiatalodó farmerek,
korosodó szerkezetátalakítás

A KSH adatai szerint a kistermelői gazdaságok száma folyamatosan csökkent az elmúlt években. 1991. áprilisában 1396 ezer kistermelői gazdaság volt az országban, 19 ezerrel (1 százalékkal) kevesebb, mint az előző – 1986. évi – összeírásakor.

Biztató, hogy a fiatal(ok)abb korosztályok javára tolódott el, a gazdálkodók kor szerinti összetétele. Különösen a legfiatalabb korcsoporthoz tartozó gazdálkodók száma nőtt; 36 százalékkal több volt 1991-ben, mint öt évvel korábban. Az összeírás alapján, jövőbeni elképzeléseik, szándékaik fontosak lehetnek.

A jelenleg is mezőgazdasági kistermelésből élő 36 ezer egyéni gazdálkodóval együtt 75 ezren jelezték, hogy a jövőben egyéni gazdálkodók kívánnak lenni. Növénytermelését a kistermelők nem egészen 5 százaléka (64 ezer gazdaság) szeretné növelni, 3,6 százaléka (51 ezer gazdaság) csökkenteni, 1,5 százaléka (21 ezer gazdaság) megszüntetni szándékozik, a döntő többség (90 százalék) pedig szinten tartani kívánja. Az állattenyésztést 43 ezren (3,1 százalék) megszüntetni, 41 ezren (2,9 százalék) növelni, 133 ezren (9,5 százalék) csökkenteni tervezik.

A döntő többség (1179 ezer, 84,5 százalék) szinten tartja állattenyésztését. Ez utóbbi kategóriába elsősorban az önellátó gazdaságok tartoznak. A kistermelők közül 92 ezren jelezték, hogy földterületüket növelni szeretnék (60 ezren visszaigénylésből, 8 ezren vásárlásból, 24 ezren pedig bérletből és egyéb forrásból).

Végre, december közepén – hosszú tárgyalási procedúra után – aláírták Magyarország közös piaci csatlakozását, a megelőző társult tagságra vonatkozó szerződést. Ez a történelmi eseménynek számító lépés érvényessége majd valamennyi tagország parlamentjének ratifikációjával lép életbe.

A közös piaci részvétel még nem győzelmet, hanem kegyet-

len minőségi és egyenlőtlenségek gazdasági versenyt is jelent. A farmerek különböző mértékű protekcionizmust élvezhetnek a közönség országaiban. De a magas fajlagos hozamok, a mellék- és kiegészítő tevékenység változatos formái, a szövetkezeti struktúra megújítása, az importvédelem, a központi költségvetés segítsége a hitel-törlesztésekben... mind belső védelmi stratégiájuk.

Az agrárszubszenciát Svédországban erős ipari háttér, Norvégiában az olajjévedelmek, Dániában a mennyiségi termelés látványos ösztönzése... vagy Finnországban a politikai színvonalú állategészségügyi feltételek védik.

Mezőgazdasági termékeink le(pót)fölözésének megszüntetése joggal ébreszt reményt a parasztjainkban. De számolni kell az agyondotált hazainál is olcsóbban adható nyugati termékek versenyével is. A visszafogás, a megnyomorítás (agrárroll) tovább nem húzható. A gyors szerkezetváltás a legfontosabb: a *Közös Piac országai és a hazai közötti különbségek fokozatos felszámolásában*. A hatékonyság növelése a termelésben... jó beltartalmú tápokkal... a többletköltségek lefaragásával. A valódi érdekeltesség... a ráfordításoknál, a pontosan szervezett munkánál. Az integrátorok hatalmi törekvéseinek, súlyának letörése. A jó fajtapolitika, kevésbé zsíros termékekkel... korrekció, megbízható piaci magatartással párosulva. A márkázott és tovább dolgozott termékek túlsúlya... egészségügyi és környezetvédelmi előírásokat szem előtt tartó technológiával... s mindez még a kereslethez is igazítva. Nagyjából ezután jön a nagyobb ár... a stabil fizetőképes piac.

(Reménykedjünk, hogy egyesek „ennyi” gyakorlati tapasztalat után, az „Európai Ház” előtt egyszer beülhetnek jól megérdemelt mercijük volánja mögé, a kereslet, kínálat törvénye alapján, mint a mesében.)

Sári Géza

A mi kis biztosítónk

Módosítom az ősi mondást, hogy a tatárok nyilaitól mentsem Uram minket! Ez a mai modern korban így hangzik: a hatóságosdít játszó hivataloktól (biztosító, OTP, IKV, SZTK, SZETÁV stb.)-től mentsem meg az Úr bennünket! Elrettentő példaként az alábbi kis történetet adom közre.

1991. augusztusában becsapott a villám egy városzéli – a Hungária által biztosított – házba. Többek között a tévé is használhatatlanná vált. A javítás 3200 forintba került. A hivatalos számlával a már koros szülők helyett a fiatalabb évfolyamra mentem be az ügyet. Furcsa matematikai logikával a 3200 forintból 2700 kerekedett ki. Olyan megállapodás született, hogy postán fogják küldeni a lefaragott számla összegét.

Megkezdődött a visszaszámlálás, múltak a napok, hetek, hónapok. Közeledett a karácsony, arra a kis pénzre is nagy szükség lett volna. Majd el is

Vajda János

Egy ötvenéves találkozó margójára

Amikor 1941-ben kiléptünk a szegedi Madách Imre polgári fiúiskola kapuján, nem is hittük, nem is gondoltuk, hogy ötven év múlva újra találkozunk a régi iskolában, hogy újra találkozhattunk, együtt lehetünk néhány órára. Igaz, a 109 egykori diákból ha harmincötven voltunk, sokan meghaltak, sokak címe elveszett, szétszórtunk a világban. November 23-án délután beültünk a régi-új iskolapadokba, s boldogan köszönhetjük két tanárankat is, dr. Biczók Ferenc címzetes egyetemi tanárt és Kissné Bányai Márta tanárnőt.

Annál is inkább nagy volt az öröm, mert néhányan ötven év után most találkoztak először. S amikor a IV/B egykori osztályfőnöke, Biczók Ferenc ünnepélyesen bejelentette, hogy az elmúlt hónapokban érlelődött meg benne, hogy alapítványt tesz a szegény sorsú gyerekek, diákok jutalmazására, a felcsattanó taps a nagyszerű tanárt köszöntötte, aki egykor maga is e polgári iskola szegény sorsú diákja volt.

Meggyásoltuk halottainkat, örültünk az élőknek, s megállapítottuk, hogy nem akármilyen iskola és nem akármilyen osztály volt a miénk. Tanáraink között volt az azóta már elhunyt dr. Gergely Gergely irodalomtörténész, a körünk-

múlt. Schol semmi. Az ügyfél reklamáit. Az akta a fiók mélyéről előkerült, ott hevert, ahova közel hat hónapja tették. Ügyfelünk most már kérte az azonnali kifizetést. Bár ne tette volna. Mivel ő csak az idős szülők helyett „ügyintézt”. Egy nyakkendősi úriember alapos kihallgatásnak vetette alá a jelenlévő többi kuncsaft füle hallatára, akik a módszerből (kicsoda, kicsoda, miért, hogyan, merre, meddig, mikor, mióta és a többi és a többi) valószínűleg azt hitték, hogy az angliai vonatbólók egyike áll leleplezve a Hungária Biztosító hivatali (hatósági) helyiségében. Végül kegyesen engedélyezték a kifizetést. Az ügyfél a megaláztatástól és a szegénytől megszűnt távozott. Még csak elnézést sem kértek tőle hanyag munkájukért. Vajon meddig kell még ilyen és hasonló történetekkel a nyilvánosság elé lépni?

ben levő Biczók Ferenc, akit az Angol Királyi Társaság is tagjai közé választott, és mi, hajdani diákok is igyekeztünk megállni helyünket az életben. Csöke József neves filmrendező, érdemes művész lett, Keresztesi József máig kitűnő autóversenyző, Toldi István osztály- és padtársam az első Kossuth-díjas pedagógus volt (a találkozó előtt néhány héttel vitte el a gyors halál), jómagam pedig, amikor ki-kiszámolt az utolsó találkozóztól eltelt időszakról, elmondhattam, hogy az utolsó hat esztendő nyolc új regénnyel ajándékozott meg.

Mindenki elmondta élete örömeit, eredményeit, gyönyörűségeit vagy éppen kínjait. És összeszorult szívvel hallgattuk néhány osztálytársunkat, amikor sírva mondták el: osztályidegenként nem tudták valóra váltani álmaikat. Görcsös zokogásba fulladtak a szavak, mert lám, az elmúlt negyven esztendő máig sebeket tép fel, gyógyíthatatlanokat.

Csöke József jóvoltából dolgozott a videokamera, háromórás felvétel készült a délután és az este minden mozzanatáról. A meghitt összehajlásokról, a nagy ölelkezésekről, a reszkető, botos férfiakról, a megöszült, megőregedett, de lélekben oly fiatal hajdani fiatalokról.

Újjáéleszteni a Dugonics Társaságot

Dugonics András születésének 250., a nevét viselő társaság megalapításának közelgő 100. évfordulója készített néhányunkat, hogy a város patinás szervezetét újra életre hívjuk. Mindez 1990. november 20-án történt, gondolva a közelgő centenáriumba, e köré fonódó feladatainkra.

A vezető testület úgy regratulálódott, hogy mindenkit egyénileg kerestem fel, azokat is, akik igenist meg nemist, vagy nemet mondtak. A közgyűlésre, amely megválasztotta a tisztségviselőket, 1991. április 8-án került sor.

Dolgozunk kezdetűl, a társadalmi munkás tudatával és elhivatottságával, valóban pénz (anyagi dotáció) nélkül, az idézett közgyűlés határozata szerint a következő tiszteletdíjak kifizetése mellett: a főtítkár 2000, az adminisztrátor 1000 forint/hó (ezt eddig nem fizettük ki egyetlen hónapban sem) és a pénztáros részére 2000 forint/év. Azt is meg kell itt ismételtlen jegeyznem, a tagdíjakra és a fenti tiszteletdíjakra való előterjesztést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta. Tehát itt sem értek egyet dr. Veress Sándor állításával. Meg azokkal sem, amelyek valamiféle demoralizálást látszanak kelteni sorainkban. A hivatkozott közgyűlés három évre választotta tisztségviselőit, akik szorgalmával egy év alatt a nulláról indulva elértük a 90 fős létszámot.

A tisztségviselők hatáskörét az alapszabály 22. paragrafusa összegzi, így feleslegesnek tartom az újabb „papírmunkát”.

A „dolgot nem dülőre kell vinni”, hanem igenis minden felmerülő kérdést, problémát a jelenleg is érvényben levő alapszabály szerint kell megoldanunk, az illetékes közgyűlésen.

Nem vagyok gigantomániás, csak szeretem szülővárosomat, és koromnál fogva még látam valamicskét a régi Dugonics-ok munkájából, munkásságából.

Mindenesetre ebben a furcsa világban és sokszor sokkolt környezetben nagy eredménynek kell tartanunk a Dugonics Társaság jelenlegi és jövő munkásságát, amely a jelen vezetésével egészen addig tart, míg jobb, lendületesebbek és elhivatottabbak nem lépnek színre.

Dr. Turai Géza,
a Dugonics Társaság főtítkára

Lehetetlen volt az osztálytársakat, a tanárokat nem köszönteni. Ahogyan mindenki várta: verssel. Alkalmi verssel, melyből csak sorozat idézek: „Fiúk, barátok, / osztálytársak: / voltunk fenyők és / voltunk hársak, / erők, hajlók / szélle szembe, / és jött az évek regimentje! / Itt nőtt a szárnyunk, / hitünk, álmunk, / igazságunk és / ragyogásunk, / vigyáztak minket / jó tanárok, / aki tanít, az / mindig áldott!”

Aztán kialakultak a lámpák, ballagtunk a szegedi éjszakában. S a korai estben valamennyiünk vállán ötven csillag ragyogott.

Takács Tibor

Igaz, hogy az 50 éves találkozó a múlt év novemberében történt, de az elkészült videót január 31-én néztük meg. Ez alkalommal kaptam, illetve kaptuk meg osztálytársunk, Takács Tibor írását. A szegény sorsú diákok megsegítésére mindenki a saját anyagi erejéhez mérten adományoz.

Az ötven év ledolgozott élete adjon erőt, egészséget mindannyiunknak a jövő számára.

Török Szilveszter

Veres ács u. 35.

Van itt ész!

Hogy hol? Hát kérem a Volán és az SZKV vállalatoknál. Hogy miért? Mert olyan szolgáltatást fizetett meg mindenkivel, amit nem mindenki venne igénybe.

Hogyan lehetséges ez? Úgy, hogy megszüntette az egyvonalas bérletet. Akár tetszik, akár nem, meg kell venni a drága összvonalas vagy kombinált bérletet. Hogy ez jogtalan? (A hasznukról már nem is beszéllek, mert hogy ez szolgáltatás, és csak akkor kell(ene) fizetni, ha igénybe is vesszük.)

B. G.-né

Hurrá, nyugdíjaztak

Betöltöttem a hatvan évet, ledolgoztam több mint negyvenkettőt, elérkezett a boldog, gondtalan nyugdíjas idő.

Mindenki által ismert az a táblázat, amely szerint 42 vagy több évi munkaviszony után a fizetés 75 százaléka a nyugdíj! Mivel az utolsó évben, melyből 8 hónapot dolgoztam le, az egy hónapra jutó jövedelmem 35 193 forint volt, kiszámoltam, hogy annak 75 százaléka 26 395 forint. Ez igen szép összeg, érdemes volt öt és fél évig egyetemre járni, tanulni, mérnöki végzettségnek megfelelő jó munkát végezni (Siklós Csaba közlekedési minisztertől 1990-ben Kiváló Vasutas kitüntetést kaptam), az utolsó tíz évben egy száz fős vasúti üzembeszervezője voltam.

Ezután következett az ébresztés az álmokból!

A nyugdíj alapja nem az utolsó – rész – év havi átlaga, hanem az utolsó öt évből a legkedvezőbb három egész évné az átlaga. Így szólt – a megszületésekor nagyon helyes – 1975-ös társadalombiztosítási törvény. Ekkor az infláció még ismeretlen fogalom volt. Az utolsó öt évből ma – ha nem került valaki alacsonyabb beosztásba – az utolsó három 1988, 1989, 1990 év a legjobb az 1991-ben nyugdíjba mentek esetében.

Elő a papírokat, mi is volt a keresetem? 1988-ban havi bruttó átlag 16 660, 1989-ben ez már 21 727 és 1990-ben elérte a 27 550 forintot, 1991-ben felment 35 193 forintra. Ezt illik figyelembe venni, mert a nyugdíjjarulékot ebből vonták! Az

1988. évi 47,3 százaléka az 1991-nek, mi lesz ebből az átlagszámítás után? Természetesen a figyelembe vett hónapok miatt súlyozott átlagot kell számolni!

Az eredmény lesújtó: a havi átlag 26 820 forint, melynek a 75 százaléka 20 115. Az álmodott 26 395 forint helyett.

Az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság 1989. január 1-jén hatályos jogszabályok alapján további lehitést eszközölt: igaz ugyan, hogy a nyugdíjjarulékot tőlem is meg a vállalatomtól is a bruttó fizetés után vonták, illetve fizettették meg, a nyugdíjba csak a nettó kereset számít be. Azaz csak abban az esetben, ha az nem haladja meg a 12 ezer forintot, mert ha igen, akkor kétezer forintonként tíz százalékkal csökken a beszámítható összeg.

Fentiek alapján közölte a nyugdíjigazgatóság, hogy az általuk, jelenleg érvényes jogszabályok pontos figyelembevételével számított, figyelembevehető havi átlagkeresetem 16 753 forint! Hol van ez már az adóalagnak elszámolt 35 193 forinthez képest?! A nyugdíjamat tehát 16 753x0,75 = 12 565 forint. Egy 1991-ben megjelent rendelet alapján kaptam hozzá még négyszáz forint kiegészítést, így a kifizethető nyugdíjamat az 1991. december 5-én kelt *Elszámolás szerint: 12 965 forint.*

És, hogy mikor mentem nyugdíjba? 1991. augusztus 31-én. Az időbe számításokat a társadalombiztosítás megkereste fél év alatt. Azokat 1990 novemberében megkaptam. A nyugdíjra

az igénybejelentést elküldtem 1991. augusztus 12-én. Az előzetes időszámítás ellenére a határozat csak 1991. október 21-re készült el, melyet – sürgetésre – már megkaptam 1991. november 17-én. Az első összevont nyugdíjösszeget 1991. november 13-án adták fel részemre, melyet két nap múlva meg is kaptam. A nyugdíjas igazolványt, a korábban említett elszámolást, utazási igazolványokat pedig 1991. december 20-án.

Január 29-én megkaptam ezévi első, januárra járó 12 965 forint nyugdíjamat.

A lelkesedésemet még nem vesztettem el egészen, mert még emlékeztem a kamatszámításra és számoltam: a nyugdíjam minden hó elsején esedékes. A posta kézbesíti hó végén! Valaki egy hónapig használja a nyugdíjamat! Ez éves lekötés esetén, az OTP-ben nettó 26 százalékos kamattal, azaz 3371 forint. Ezt ugyan kitől és mikor kapom meg? Azt már alig merem kiszámolni, hogy a két millió nyugdíjas esetében csak ezer forint kamatot számolva ez 2 milliárd forint évente! Ezt ki és hová tünteti el? De lehetne azt is kérdezni, hogy hová lett a 42 év alatt befizetett nyugdíjjarulék, ha a társadalombiztosításnak ilyen nyakatekert számításokkal kell az induló nyugdíjat minél kisebbre csökkenteni?

Itt kezdtem újra elmélkedni, érdemes volt-e egyetemem végezni, 42 évet becsületesen ledolgozni, a választ önökre bízom.

Kovács Antal
nyugdíjas MÁV alkalmazott

SZERETNÉM MEGTUDNI

A nyugdíjazáskor járó jubileumi jutalomról

R. S. Szeged. Nyugdíjazás előtt áll és szeretné tudni a jubileumi jutalom feltételeit. Kéri, ismertessék a kedvezményeket, és azt is, hogyan vonatkozik ez a rokkantsági nyugdíjba menőkre?

A Munka Törvénykönyve rendelkezései szerint jubileumi jutalom annak jár, akinek huszonöt, negyven, illetve ötvenéves munkaviszonya van. A nyugdíjba menő dolgozónak a jubileumi jutalom kedvezőbb feltételekkel fizethető ki. A rendelet kimondja, hogy a nyugdíjazás évében esedékessé váló jubileumi jutalmat már a nyugdíjazáskor ki kell fizetni. Ez pedig azt jelenti, hogy a huszonöt éves jubileumi jutalmat a dolgozónak akkor is ki

kell fizetni, ha nyugdíjazáskor nincs meg a 25 éves munkaviszonya, de azt további munkával még az évben megszerezhetné volna. Ugyancsak kedvezmény, hogy negyven, illetve az ötvenéves munkaviszonnyal járó jubileumi jutalmat annak is ki kell fizetni, akinek nincs ennyi munkával igazolt ideje, de legalább 35, illetve 45 évet teljesített. Ez a kedvezmény nemcsak az öregségi, hanem a rokkantsági nyugdíjba menőket is megilleti.

A jubileumi jutalom a dolgozó másfél havi alaphérének megfelelő összeg, azt a munkáltató külön kérelem nélkül köteles kifizetni.

Dr. V. M.